VİOP'ta %80 Fiyat Limiti

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Bölge Adliye Mahkemesi İstanbul BAM 12. Hukuk Dairesi	03.06.2026	Ret

ESAS NO	KARAR NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2023/1348	2026/1035	HMK 353/1-b-1, VİOP Yönergesi m.22, VİOP Prosedürü m.48

ÖZET

KKM duyurusunun ertesi sabahı VİOP'ta dolar/TL kontratlarının günlük fiyat limiti %10'dan %80'e çıkarılmış, pozisyonu kapanan yatırımcı borsadan tazminat istemişti. Daire, formu Genel Müdürün imzaladığını, ilk bildirimin sehven gönderilen iç yazışma olduğunu belirterek istinafı reddetti.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/viop-fiyat-limiti-degisikligi-borsa-sorumlulugu-bam-2026-1035/ →

Karar metni

Adalet Bakanlığı Bedesten sisteminde yayımlandığı hâliyle, değiştirilmeden aktarılmıştır. Taraf adları kaynakta anonimdir.

T.C.

İSTANBUL

BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ

12. HUKUK DAİRESİ

DOSYA NO: 2023/1348

KARAR NO : 2026/1035

TÜRKMİLLETİADINA

İSTİNAFKARARI

İNCELENEN KARARIN

MAHKEMESİ: İSTANBUL 21. ASLİYE TİCARET MAHKEMESİ

TARİHİ: 18/04/2023

NUMARASI : 2022/186 Esas 2023/288 Karar

DAVA: Tazminat (Sermaye Piyasası İşlemlerinden Kaynaklanan)

DAVA TARİHİ: 24/03/2022

İSTİNAF KARAR TARİHİ: 03/06/2026

Davanın reddine ilişkin kararın davacı vekili tarafından istinaf edilmesi üzerine düzenlenen rapor ve dosya kapsamı incelenip gereği görüşülüp düşünüldü;

DAVA : Davacı vekili, müvekkilinin dava dışı ... AŞ nezdindeki hesabında bulunan 30 adet . ... uzun kontratının 21/12/2021 tarihinde tamamının 11,60 usd tutar üzerinden haksız olarak kapatıldığını; davalı ...'un vadeli işlem ve opsiyon piyasası prosedürüne göre USD/TL vadeli işlem sözleşmeleri baz fiyat ve günlük fiyat değişim limiti (+/-)%10 olarak uygulanırken, 21/12/2021 açılış seansından 5dk önce sabah saat 9:25:30'da bu oranın haksız olarak %80'e çıkartılmasına ilişkin ... bildirimi yapıldığını, bu kararın prosedür uyarınca yetkisi olmayan piyasa müdürü tarafından alındığını, kendi kurallarına aykırı işlem yapmış davalının bu işlemi sebebiyle piyasa fiyatının çok altında kapatılmış hesaptan dolayı müvekkilinin uğradığı zarardan sorumlu olduğunu ileri sürerek, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak üzere şimdilik 150.000-TL'nin dava tarihinden işleyecek yasal faiziyle davalıdan tahsiline karar verilmesi talep etmiştir.

CEVAP : Davalı vekili, dayanak varlığa bağlı olarak ileri tarihte alım-satım yükümlülüğü doğuran vadeli işlem sözleşmelerinde fiyatların serbest piyasa koşullarında arz ve talebe göre belirlendiğini, fiyat değişim limitlerinin piyasa işleyişinin sürekliliğini sağlamak amacıyla düzenlendiğini ve gerekli hallerde değiştirilebildiğini, 20/12/2021 tarihinde döviz kurlarında olağanüstü dalgalanmalar yaşandığını, USD/TL kurunun serbest piyasada yaklaşık %40 oranında düştüğünü, bu ani ve sert değişim karşısında piyasada sağlıklı fiyat oluşumunun devam edebilmesi ve piyasanın kilitlenmesinin önlenmesi amacıyla günlük fiyat değişim limitlerinin mevzuatın verdiği yetkiye istinaden %10'dan %80'e yükseltildiğini, USD/TRY vadeli işlem sözleşmesinde uzun pozisyon alan davacının zararının fiyatların hızla düşmesi neticesinde yani piyasa koşullarından oluştuğunu, müvekkilinin yaptığı işlemin yatırımcı aleyhine sonuç doğurma amacı taşımadığını, aksine işlem sürekliliğinin sağlanmasına yönelik olduğunu ve müvekkilinin sorumluluğu olmadığını belirterek, davanın reddine karar verilmesini istemiştir.
İLK DERECE MAHKEME KARARI : Mahkemece, denetime elverişli bilirkişi raporuna göre, davalının işlemlerinin mevzuata uygun olduğu, davacının hesabının kapatılmadığı, günün ekonomik şartları doğrultusunda alınan karar neticesinde davacının riskleri bilerek katıldığı piyasada para kaybettiği ve iddianın ispat edilemediği gerekçesiyle, davanın reddine karar verilmiştir.

İSTİNAF SEBEPLERİ : Davacı vekili, davalı piyasa koşulları dışında ve mevzuata aykırı işlem yaptığından müvekkilinin zarara uğradığını, riskin söz konusu olmadığını, bilirkişi raporunda da işlemin mevzuata aykırılığının ortaya konulmasına rağmen çelişki olacak şekilde müvekkili aleyhine görüş bildirildiğini, çelişkiyi giderecek ek rapor alınmadığını; %80 arttırılan alt-üst fiyat değişikliği limiti sebebiyle USD/TRY kontrat fiyatının 21/12/2021 tarihinde 3,6544-TL'yi gördüğünü, birçok uzun kontratın bu fiyattan kapandığını, aynı tutardan yeni uzun kontratlar açıldığını ve daha sonra bu uzun kontratların davalı tarafından iptal edildiğini, bu iptalin sebebinin araştırılmadığını;

bir önceki gün kapanışı olan 19,2018-TL/USD kur fiyatının %80 altına emir girme işlemlerinin eşitlik ilkesine aykırı olduğunu; müvekkilinin kontratına ait vade sonunda 31/12/2021 tarihinde USD/TRY fiyatının 14.2500'i gördüğünü ve kapatılan kontrata göre çok daha az zarar doğacağının açıkça görüldüğünü; müvekkilinin piyasa risklerinin farkında olması sebebiyle yatırımının çok üstünde bir teminatı (134.268,49-TL) hesabında teminat olarak bıraktığını; %40 düşen piyasada neden %80 alt-üst fiyat limitinin belirlendiğinin belli olmadığını; mevzuata aykırı şekilde ...'a saat 09:25'te gönderilen ilk bildirimin piyasa müdürü ve genel müdür yardımcısı onayıyla yapıldığını, bunun 09:46'da yapılmış genel müdüre ithaf edilen düzeltme bildiriminden belli olduğunu belirterek, kararın kaldırılmasına ve davanın kabulüne karar verilmesini istemiştir.

GEREKÇE : Dava, davacının davalı ... bünyesinde faaliyet gösteren Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası'nda davalının aldığı kararın mevzuata aykırı olduğundan bahisle uğradığı zararın tazmini istemine ilişkindir.

... AŞ Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası Yönergesi'nin "Günlük Fiyat Değişim Limitlerinin Değiştirilmesi" başlıklı 22. maddesi "(1) Baz fiyat üzerinden hesaplanan günlük fiyat değişim limitleri Yönergenin 30 uncu maddesi kapsamında belirtilen olağanüstü durumların ortaya çıkması veya piyasa koşulları çerçevesinde gerekli görülmesi halinde Genel Müdür tarafından geçici olarak değiştirilebilir. (2) Piyasa koşulları çerçevesinde gerekli görülmesi halinde sözleşme bazında fiyat değişim limitleri Genel Müdür Yardımcısı veya Piyasa Müdürü tarafından iki katına kadar yükseltilebilir." ve Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası Prosedürü'nün "Günlük Fiyat Değişim Limitlerinin Değiştirilmesi" başlıklı 48. maddesi de "(1) Baz fiyat üzerinden hesaplanan günlük fiyat değişim limitleri olağanüstü durumların ortaya çıkması veya piyasa koşulları çerçevesinde gerekli görülmesi halinde Genel Müdür tarafından geçici olarak belirli süreler dahilinde seans ve/veya sözleşme bazında değiştirilebilir. Söz konusu değişiklik Piyasaya duyurulur. (2) Günlük fiyat değişim limitleri değişiklikleri normal seans veya akşam seansı içerisinde yapılabileceği gibi normal seans sonunda da yapılabilir. Piyasa koşulları çerçevesinde gerekli görülmesi halinde sözleşme bazında günlük fiyat değişim limitleri Genel Müdür Yardımcısı veya Piyasa Müdürü tarafından iki katına kadar yükseltilebilir." hükmünü içermektedir.

Somut olayda, 21/12/2021 tarihi saat 09:25:30'da davalı ... tarafından ...'a yapılmış "... Gün İçi Fiyat Limiti Değişikliği Duyuruları" konulu "... Bey," ifadesiyle başlayan bildirimin ...'ta %10 oranındaki alt limit fiyatı oranlarının bugün için %80 çıkarılması hususun onaya sunulması içerikli olduğu; ancak aynı gün 09:46:30'da söz konusu bildirim için ...'a yine "... Gün İçi Fiyat Limiti Değişikliği Duyuruları" konulu düzeltme bildiriminin yapıldığı, bu bildirimde ...'ta %10 oranındaki alt limit fiyatı oranlarının bugün için %80'e çıkarıldığı belirtilmiştir. Davalı cevap dilekçesinde ilk bildirimin bir iç yazışmanın sehven ...'a bildirim olarak gönderilmesine ilişkin olduğunu ve bu husus tespit edildiğinde, hemen düzeltme ile asıl bildirimin yapıldığını ifade etmiştir. Yine bu işlemin sebebinin, 20/12/2021 tarihinde akşam saatlerinde "kur korumalı mevduat sistemi"ne geçildiği duyurulduğundan, 20/12/2021 saat 19:21:05'te 18,4006-TL olan USD/TRY'nin 21/12/2021 saat 09:23:27'de 11,1025-TL'ye yani %39,66 oranında düşmesi ve bunun sonucunda da ...'taki USD/TRY sözleşmelerinin +/-%10 fiyat değişikliği oranında kalması durumunda USD/TRY'nin piyasada oluşan fiyatıyla ...'ta yatırımcıların işlem yapmayacağı olduğunu belirtmiştir. Davacının

dava dışı ... AŞ'deki hesabındaki ...'ta 30 adet ... long (uzun) kontratı, 21/12/2021 tarihinde 11,60-USD tutar üzerinden otomatik olarak kapatılarak zarara uğradığını, davalının Genel Müdürü'ne ait yetkinin, mevzuata aykırı olarak piyasa müdürü tarafından kullanıldığından davalının zarardan sorumlu olduğunu iddia etmektedir. Cevap dilekçesinde belirtildiği üzere, davacının 30 adet kontratının 21/12/2021 saat 09:32:25'te 11,2100-TL'den verilen satış emriyle kapatıldığını savunmuştur. Cevap dilekçesiyle birlikte sunulmuş, "Günlük Fiyat Limiti Değişikliği Formu"nda söz konusu -%10 oranın -%80'e çıkarılmasının "Spot piyasada gerçekleşen olağanüstü fiyat hareketleri nedeniyle Piyasamızda işlem yapılabilmesini teminen alt fiyat limiti güncellemesi yapılması önerilmektedir." görüşüyle, yetkili "..." tarafından onaya sunulduğu, sırasıyla Genel Müdür Yardımcısının ve Genel Müdür'ün imzaladığı görülmektedir. Bu ve yukarıda gösterilmiş ... bildirimleri, bilirkişi heyeti tarafından ...'teki yerinde incelemede de tespit edilmiştir. Buna göre ilk bildirimin davalının savunmasında ifade ettiği üzere, onay alınması için yapılmış iç yazışmanın sehven ...'a bildirim gibi gönderildiği ve 20 dakika sonrasında da düzeltme bildirimi yapıldığı, hem ilk hem de düzeltme olan ikinci bildirimde %10 oranın %80 olarak uygulanacağının yazılı olduğu, bu bakımdan içeriği aynı olduğu görülmektedir. Buna göre olağanüstü fiyat değişikliği karşısında piyasanın işlerliğini sağlayabilmek amacıyla, ilgili Yönerge ve Prosedür'ün verdiği yetkiye istinaden ve mevzuata uygun olarak limitler dahilindeki Genel Müdür tarafından yapılmış işlem nedeniyle, davacının uğradığını iddia ettiği zarardan davalının sorumlu olmadığı sonucuna varılmıştır. Dosyadaki delil durumuna göre yapılan bu tespite göre, davacının ileri sürdüğü bilirkişi raporuna yönelik ve diğer istinaf nedenleri sonuca etkili olmadığından yerinde bulunmamıştır.

Açıklanan nedenlerle, mahkemece davanın reddine dair verilen kararda bir isabetsizlik bulunmadığından, davacı vekilinin yerinde görülmeyen istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

HÜKÜM : Yukarıda açıklanan nedenlerle;

Davacı vekilinin istinaf başvurusunun HMK'nın 353(1)b-1 maddesi uyarınca ESASTAN REDDİNE,

Alınması gereken 732-TL istinaf karar harcından peşin yatırılan 179,90-TL harcın mahsubu ile kalan 552,10-TL harcın davacıdan alınarak Hazine'ye gelir kaydına,

Davacı tarafından yapılan giderlerin üzerinde bırakılmasına,

Gerekçeli kararın bir örneğinin taraf vekillerine tebliğine,

HMK'nın 361/1. maddesi uyarınca kararın tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde temyiz yoluna başvurulabileceğine, dosya üzerinde yapılan inceleme sonucunda oy birliğiyle karar verildi. 03/06/2026